

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 2 czerwca 2017 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo K. M. przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w Ł. o zapłatę kwoty 15000 złotych oraz orzekł o kosztach procesu.

Powyższy wyrok z uznania za nieudowodnione podnoszone w pozwie okoliczności wskazujące zdaniem powoda na naruszenie jego dóbr osobistych w związku z warunkami przebywania w areszcie śledczym. Sąd I instancji uznał za gołosłowne twierdzenia powoda, iż był przetrzymywany w warunkach przeludnienia, a cele były zagrzybione i nie spełniały warunków sanitarnych. Nie ma także żadnych podstaw do przyjęcia, że funkcjonariusze pozwanego używali w stosunku do powoda przemocy fizycznej lub słownej. Sąd Rejonowy stanął na przekonaniu, że możliwość skorzystania z kąpieli w łaźni jedynie raz w tygodniu nie oznacza naruszenia wobec niego jakiejkolwiek normy prawnej. Jeśli zaś chodzi o zarzut nie stworzenia powodowi warunków spędzania wolnego czasu, Sąd ten wywiódł, że powód świadomie nie brał udziału w organizowanych przez administrację aresztu konkursach dla osadzonych. Z kolei żadna norma prawna nie nakłada na administrację jednostki penitencjarnej obowiązku zapewnienia nauki czy pracy każdemu osadzonemu przebywającemu w tej jednostce.

Apelację od powyższego wyrok złożył powód, kwestionując zawarte w nim rozstrzygnięcie. Skarżący podniósł, że jego roszczenie znajduje podstawę w niezgodnym z prawem wykonywaniu władzy publicznej w zakresie dotyczącym warunków osadzenia w areszcie śledczym. Wskazał, że warunki w jakich przebywał naruszały jego prawo do intymności, zwłaszcza w sytuacji korzystania z łaźni, gdyż nie zapewniały one zasłony przed widokiem innych osób. Dodał, iż przebywa w warunkach izolacji, co uniemożliwia jemu wykonywania pracy lub wzięcia udziału w szkoleniach.

W konkluzji powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Podczas rozprawy apelacyjnej pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja jest niezasadna.

Ustalenia faktyczne, jak również ocena prawna przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przez Sąd Rejonowy, znajdują pełną akceptację Sądu Okręgowego. Stan faktyczny ustalony w I instancji Sąd Okręgowy przyjmuje za własny.

Przystępując do rozważań nad zarzutami apelacji dostrzec trzeba, iż powód nie zakwestionował ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji odnoszących się do warunków przebywania w areszcie śledczym, w których był osadzony ani ich oceny prawnej. W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie budzi zastrzeżeń konkluzja Sądu Rejonowego, że w okresie objętym pozwem nie doszło do naruszenia wobec powoda jakichkolwiek przepisów w związku z wykonywaniem władzy publicznej przez administrację Aresztu Śledczego w Ł.. W szczególności, Sąd I instancji odnosząc się do kwestii niedostatecznej zdaniem powoda częstotliwości kąpieli słusznie wskazał, że zapewnienie powodowi dostępu do ciepłej kąpieli raz w tygodniu odpowiada normom wynikającym z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności z dnia 25 sierpnia 2003 r. (Dz.U. Nr 152, poz. 1493). Uzupełniająco dodać trzeba, iż poza zapewnieniem określonej przepisami minimalnej częstotliwości ciepłych kąpieli skarżący posiadał stały dostęp do wody i środków higieny w celi mieszkalnej, pozwalający na zachowanie codziennej higieny osobistej na podstawowym poziomie. Wobec powyższego, zdaniem Sądu Okręgowego, warunki higieny polegające na zapewnieniu osobie pozbawionej wolności w celi bieżącego dostępu do zimnej wody, a raz na siedem dni możliwości skorzystania z kąpieli, same w

sobie nie wiązać się z cierpieniem i poniżeniem podczas pozbawienia wolności w zakładzie karnym, które uzasadniałoby wniosek o naruszeniu dobra osobistego powoda w postaci uchybienia godności.

Niezasadnie skarżący także upatruje naruszenia dóbr osobistych w braku możliwości podjęcia pracy w areszcie oraz skorzystania z zajęć kulturalno-oświatowych. Zachodzi bowiem potrzeba wyjaśnienia, że przewidziana w art. 121 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku kodeks karny wykonawczy (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 665 ze zm.) możliwość świadczenia pracy przez skazanego, nie oznacza istnienia po jego stronie prawa do zatrudnienia rozumianego jako roszczenie o zapewnienie jemu takiego zatrudnienia, a jedynie zatrudnienie go „w miarę możliwości” na co wskazuje wprost treść tego przepisu. Co zaś tyczy się zorganizowanych form spędzania czasu stwarzanych przez administrację Aresztu Śledczego w Ł. podkreślić trzeba, iż wbrew twierdzeniom skarżącego miał on w warunkach odbywanej kary możliwość wzięcia udziału w takich zajęciach, jednakże jak sam przyznał nie był zainteresowany wzięciem udziału w żadnych z konkursów dla osadzonych. Z kolei niższa częstotliwość organizowania dodatkowych form oddziaływania na skazanych, aniżeli oczekiwał tego powód nie daje podstaw do przyjęcia naruszenia dobra osobistego osoby pozbawionej wolności. Administracja aresztu nie ma również ani prawnego obowiązku ani faktycznej możliwości zapewnienia warunków spędzania wolnego czasu odpowiadających indywidualnym oczekiwaniom każdego z osadzonych.

Prawidłowości stanowiska Sądu I instancji w niczym nie podważają nowe okoliczności dotyczące warunków osadzenia w areszcie powołane przez powoda dopiero w apelacji, w związku z którymi upatruje on zasadności swojego roszczenia. Przede wszystkim nie można zgodzić się ze skarżącym, że brak wydzielonych stanowisk prysznicowych w łaźni stanowi o bezprawnym zachowaniu administracji Aresztu Śledczego w Ł., a co za tym dzieje daje podstawę do zasądzenia na jego rzecz zadośćuczynienia. Obowiązujące w tej mierze przepisy kodeksu karnego wykonawczego oraz wydane na jego podstawie przepisy wykonawcze nie precyzują tej kwestii, w szczególności nie wynika z nich obowiązek wydzielenia stanowisk prysznicowych w łaźni. Co prawda załączony do akt Raport przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji w Areszcie Śledczym w Ł. z dnia 3 marca 2014 roku w ramach zaleceń pokontrolnych wskazywał na potrzebę spełnienia powyższego wymogu, jednakże jego wnioski w tym zakresie należy oceniać jedynie jako kierunek postulowanych zmian w zakresie polepszenia warunków bytowych osób pozbawionych wolności. Do odmiennych wniosków nie może prowadzić także Rekomendacja R. Komitetu Ministrów do państwa członkowskich Rady Europy w sprawie Europejskich R. Więziennych. W tej sytuacji uznać należy, iż brak wydzielonych stanowisk prysznicowych nie tylko nie narusza odpowiednich w tym względzie przepisów, ale także stanu takiego nie można utożsamiać z poniżającym lub naruszającym godność traktowaniem.

Nade wszystko pamiętać trzeba, iż o naruszeniu dobra osobistego decyduje obiektywna ocena konkretnych okoliczności, nie zaś subiektywne odczucie osoby zainteresowanej. Ponadto, nie dochodzi do naruszenia dóbr osobistych powoda w czasie pobytu w jednostce penitencjarnej, jeżeli miały wobec niego miejsce jedynie uciążliwości dotyczące sposobu wykonywania kary pozbawienia wolności, które dotyczą wszystkich osadzonych, a nie zachowania specjalnie poniżające powoda i wymierzone tylko przeciwko niemu. Cały czas nie można także tracić z pola widzenia, iż kara pozbawienia wolności jest środkiem represyjnym i ze swej istoty warunki jej odbywania mogą odbiegać od standardu jakiego można oczekiwać na wolności. Do naruszenia dóbr osobistych dochodzi jedynie wówczas, gdy cierpienie i upokorzenie, jakiego doznaje osoba pozbawiona wolności przekracza nieunikniony element cierpienia wpisanego w karę pozbawienia wolności – co niewątpliwie w niniejszej sprawie nie miało miejsca. W orzecznictwie sądów powszechnych z kolei podkreślono, że „o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadkach pewnych uciążliwości lub niedogodności związanych z samym pobytym w takim zakładzie, polegających na przykład na niższym od oczekiwanego standardzie celi lub urządzeń sanitarnych, dla wielu bowiem ludzi nieodbywających kary pozbawienia wolności warunki mieszkaniowe bywają często równie trudne. Godność skazanego przebywającego w zakładzie karnym nie jest naruszona, jeżeli odpowiada uznanym normom poszanowania człowieczeństwa” (wyrok SA w Krakowie z 10 kwietnia 2013 r., sygn. akt I ACA 224/13, por. także wyrok SA w Białymstoku z 14 listopada 2012 r., sygn. akt I ACA 539/12).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, iż apelacja nie zawiera uzasadnionych zarzutów mogących podważyć stanowisko Sądu Rejonowego, a tym samym jako bezzasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. Okoliczności rozpoznawanej sprawy przemawiają za przyjęciem, że zaistniały wypadki szczególnie uzasadnione, łączące się z charakterem dochodzonego przez powoda roszczenia w niniejszym postępowaniu, którego ostateczny wynik zależał w znacznym stopniu od oceny Sądu. W opisanym stanie rzeczy przekonanie skarżącego o zasadności dochodzonego roszczenia – choć niewątpliwie subiektywne - znajduje swoje usprawiedliwienie.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym w wysokości 147,60 złotych (z podatkiem VAT) orzeczono na podstawie § 8 ust. 1 pkt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 roku (Dz.U.2015.1804 ze zm.).